

Úvodník

Vstupujeme do druhého roku, ve kterém Obecně prospěšná společnost pro Český ráj bude pokračovat ve vyhlašování výzev na podporu projektů v území Místní akční skupiny Český ráj a Střední Pojizeří. To znamená, že už téměř rok máme šanci realizovat svůj rozvojový program.

Při zpracovávání těchto dokumentů jsme do nich vtiskli řadu ambiciózních cílů, které žadatelé budou moci naplňovat až do roku 2013. V létě loňského roku jsme vyhlásili první výzvu k předkládání projektů. V první výzvě bylo podáno 16 projektů, 14 z nich bylo doporučeno programovým výborem k financování, ale po kontrole RP (regionální pracoviště) a CP (centrální pracoviště) SZIF (Státní zemědělský intervenční fond) byly i po odvolání a dohadování se na Mze (Ministerstvo zemědělství) 3 projekty zamítnuty. I přesto výběrová komise a programový výbor MAS vyhodnotily a k financování doporučily projekty s největším přínosem pro náš region, tudíž s největším přínosem pro naplnění našich cílů. Vyřazené projekty z důvodů administrativních nedostatků dostaly novou šanci již v následném druhém kole, které proběhlo již na jaře letošního roku.

Na dalších stranách tohoto zpravodaje se můžete seznámit se stručným přehledem výsledku první výzvy, a i s několika projekty, které jsou již úspěšně realizovány či k úspěšné realizaci teprve směřují. Dále najdete i stručný přehled podaných žádostí ve výzvě č. 2.

I přesto, že v loňském roce proběhla pouze 1 výzva, pokusím se zhodnotit co nám tato výzva a zájem o ní napověděl.

Je možné konstatovat, že o možnost získat dotaci na realizovaný projekt nebyl nijak veliký zájem, ale na druhou stranu ani malý. V některých fiších (pro obce a neziskovky) byl převis poptávky o finanční prostředky, tak ve fiši pro cestovní ruch a zemědělství finanční prostředky zbyly a převáděly se do fiší s převisem. Tím se stalo, že byl uspokojen každý úspěšný žadatel včetně náhradníka (celkově bylo podpořeno téměř 70% žádostí) a ještě zbyla částka 83 000,- Kč, která nám bude převedena do rozpočtu v roce 2011. To je určitě dobrá zpráva pro většinu žadatelů. Na druhou stranu si je nutné přiznat, že čím menší převis poptávky a čím menší výběr projektů, tím je větší pravděpodobnost podpory projektů méně kvalitních a pro tento region málo přínosných. Dále se ukazuje, že mezi žadateli výrazně převažují obce (50 %), dále žádaly neziskovky (necelých 19 %), zemědělci (také necelých 19 %) a podnikatelé (12,5 %).

To ukazuje, že časově zaneprázdnění podnikatelé těžko zachycují informace, ale hlavně také nejsou jejich plány v souladu s časovým harmonogramem výzev a obtížně se podrobují byrokratickým dotačním pravidlům.

Posledním zhodnocením a výzvou ke změně je skutečnost, že z 33 obcí v území MAS jdou podpory pouze do 8 obcí. To znamená, že v 8 obcích bude realizováno 11 projektů podpořených za pomoci naší MAS.

Proto chci na závěr popřát všem případným žadatelům ze zbylých 25 měst a obcí včasné informace, mnoho dobrých nápadů a hlavně odvalu a trpělivost s podáváním žádostí o dotace a ve výsledku řadu úspěšných projektů v následujících letech.

Luděk Láska
ředitel OPS pro Český ráj
a manažer MAS Český ráj a Střední Pojizeří

Český ráj

František Novotný

Krajina jako herbář svázaný chalupami
Za plotem slunečnice za okny čekání
Večer se rozsvěcí pro ty kteří jsou sami
Stůl prostírá se vždy vlídně a bez ptaní

Krajina jako báseň kde všechno rýmuje se
Kde teče Jizera ze které můžeš pít
Skály se dotknou nebe a plaše zmizí v lese
Všechno co chybělo ti to rázem můžeš mít

Skicák mám plný vůně a v krvi granáty
Z kamenů šťastných lásek je tvoje ústa brousí
Bůh pohladil ten kraj ve kterém já a ty
Jsme ti co sbírají co sami nenajdou si

O žalu ani zmínka Smích je jen kapkou rosy
Do ubrousku té chvíle jsme navždy vetkaní
Zrychleným dechem nebe nám stále šeptá cosi
A v lukách u Sobotky se bojíš setkání

Hroty těch letních trav nám rozedraly záda
Ozvěna modrých zvonků cinká až pod Troskami
O tom jak mám tě rád O tom jak máš mne ráda
Klíč světa pro všechny co neumějí být sami

Co srdce píše to rozum nepochopí
Vyber si dobu Zítřek či renesanci
V aleji plné stínů pan Valdštejn sklonil kopí
Proč prát se se životem když vyzývá nás k tanci

Krajina která zpívá když oči tvé jí hrají
Té kresbě došel dech tam někde u Turnova
U sklínky potom řeknem Byli jsme chvíli v ráji
A sotva dopijeme vrátíme se tam znova

Projekty z 1. výzvy v roce 2009

Obec Ptýrov – Sanace návsi v Maníkovcích

Komplexní obnovení návsi, zbavené trvalého podmáčení, odvodněním podmáčených ploch, vybudováním a opravou dešťové kanalizace, osazením betonového příkopového žlabu a úpravami travnatých ploch na návsi v osadě Maníkovce, která je tradiční venkovskou návsi, přes kterou vede významná cyklotrasa Středního Pojizeří.

Obec Hrubá Skála – Oprava místní komunikace v obci Hrubá Skála – I. etapa

Oprava části místní nebezpečné komunikace, jediné přístupové komunikace k osadě Rokytnice, kde se nachází rodinné domy i chalupy. Jedná se o úsek komunikace ve svahu, procházející lesem, nejvíce poškozený erozí. Úprava veřejných prostranství osázením lavičkami a zelení v osadě Hnanice a v obci Hrubá Skála, jejíž většina osad spadá do Chráněné krajinné oblasti Český ráj.

Rostislav Vocásek – Rozšíření služeb cestovního ruchu

Vybudování úložny a půjčovny sportovních potřeb, včetně jejího vybavení sportovními potřebami a hračkami, úprava okolního prostranství areálu, jehož součástí je víceúčelový kurt, využívaný k různým sportovním aktivitám. Pořízení nádob na tříděný odpad. Rekonstrukce a modernizace dětského hřiště – výstavba nového posezení se zastřešením a nákup nového ohniště a nového plotu kolem hřiště. Výsadba rostlin a okrasné zeleně ve srážu pod dětským hřištěm a pod vícelúčelovým kurtem v areálu restaurace a apartmá Chlum u obce Vyskeř, nacházející se v turisticky oblíbené lokalitě Český ráj.

Myslivecké sdružení Vyskeř – Stavební úpravy a výstavba sociálního zázemí myslivecké chaty

Vestavba sociálního zázemí do přístavby včetně osazení a napojení jímky odpadních vod na vyvážení a výměny střední krytiny na

přístavbě. Výstavba schodiště do půdního prostoru, pořízení topidla do společenské místnosti a vybavení kuchyňky. Stavební úpravy týkající se tohoto projektu jsou součástí celkové přestavby myslivecké chaty pro společenské, kulturní i technické zázemí spolku.

Tělocvičná jednota Sokol Sobotka – Sokolovna Sobotka – rekonstrukce

Oprava havarijního stavu stropu ve velkém sále sokolovny, ze kterého opadávají úlomky omítky a výměna oken v malém sále sokolovny, které netěsní a zatéká jimi do objektu. Velký sál sokolovny je jediným místem v Sobotce, kde se pořádají kulturní akce většího charakteru.

Město Sobotka – Výstavba komunikace a obnova veřejných prostranství ve městě Sobotka

Vybudování nové místní komunikace včetně chodníku v místě nově rostoucích rodinných domů a úprava okolního prostranství výsadbou okrasných keřů a umístěním laviček podél budované komunikace v ulici Na Benešově ve městě Sobotka.

Obec Klášter Hradiště nad Jizerou – Dětský koutek ve sportovním areálu

Vybudování dětského hřiště pro nejmenší děti jako součást sportovního areálu v obci Klášter Hradiště nad Jizerou, kde se nachází koupaliště a tenisové kurty. Projekt zahrnuje pořízení herních prvků pro děti, vysazení živého plotu, dřevin, zatravnění.

Obec Loukovec – Bezpečně v obci ve dne i v noci

Doplnění dopravní infrastruktury – dopravní značky při výjezdech z místních komunikací na komunikace státní, značky s upozorněním na zvýšení pohyb dětí, omezení dopravy v určitých úsecích obce Loukovec. Obnovení a rozšíření veřejného rozhlasu – pořízení nových reproduktorů, přívod vedení rozhlasu a obnova veřejného osvětlení – oprava vedení, nové vedení, výměna svítidel.

Realizované projekty

Obec Karlovice – Rekonstrukce místní komunikace Roudný–Blatec, úprava veřejného prostranství s mobiliářem

Tento projekt byl realizován koncem měsíce června letošního roku a skládal se z opravy místní komunikace – cyklotrasa č. 4172 v osadě Roudný směrem do osady Blatec (osada Blatec spadá pod Město Rovensko p. Troskami) v celkové délce 1130 m s celkovými náklady 979 016,40 Kč. Obec ze svých prostředků dofinancovala úsek této komunikace v délce 470 m, kdy na tento úsek kvůli nevyjasněnosti vlastnických vztahů nešlo použít dotační peníze. Dále dotace byla použita na nákup sedacího setu (stůl s lavicemi), odpadkového koše a úpravu zeleně u čp. 107 Radvánovice, což je místo, kde se scházejí rodiny s dětmi.

Celkové výdaje projektu:	1 015 046,- Kč
Způsobilé výdaje:	845 872,- Kč
Dotace:	761 284,- Kč

Stav komunikací na území obce (celkem 18 km) je třeba neustále zlepšovat. Je přínosem pro obec, že i výše uvedená komunikace, která je jednou z páteřních komunikací na území obce a zároveň cyklotrasou je nyní kvalitně opravena. Slouží místním občanům, cykloturistům, ale také lidem na kolečkových bruslích, kteří mají radost z kvalitního povrchu a možnost pohybu na nepříliš frekventované komunikaci. I lavičky se stolem a úprava zeleně je přínosem v daném venkovním prostoru, který slouží ke hrám dětí a setkávání se dospělých.

Vlasta Špačková, starostka obce

Občanské sdružení FK Sedmihorky – Rekonstrukce povrchu mini hřiště v areálu sportovního klubu

Mini hřiště s povrchem třetí generace bylo postaveno s pomocí grantu z Evropské unie a MAS, která provádí poradenské služby obcím a mikroregionům.

Mini hřiště je víceúčelové a je k dispozici široké veřejnosti ale hlavně slouží k přípravě mládežnických mužstev fotbalového oddílu FK Sedmihorky. Bude rovněž využíváno k pořádání fotbalových turnajů mini žáků. Možné foto shlédnout na www.fksedmihorky.cz.

Petr Bajer

Obnova místních komunikací a zlepšení vzhledu centra obce Kněžmost

Místní komunikace a prostředí v obci, trápí asi každou obec i městečko, právě tak Kněžmost. Proto jsme velice uvítali možnost poskytnutí dotace v rámci MAS Český ráj od SZIF ČR.

Mohli jsme uskutečnit kompletní obnovu svršku dvou komunikací a vytvoření odpočinkových ploch v prostoru u základní školy. Především ulice Růžová, jednosměrná komunikace vedoucí ke škole, již nový povrch několik let potřebovala a přidáním dvou zpomalovacích pásů se ještě zvýšila bezpečnost.

Shrnu-li vše, došlo k instalaci celkem 5 ks nových laviček, 3 ks košů, výsadbě zeleně včetně 5 ks vzrostlých stromů a k obnově téměř 250 metrů místních komunikací. Toto vše při celkových nákladech akce téměř 1,4 mil. Kč, z čehož dotace činí téměř 900 tis. Kč.

Ing. Adam Pospíšil, místostarosta obce

Projekty z 2. výzvy v roce 2010 doporučené k podpoře

Pořad. číslo	Číslo Fiche	Název žadatele	Název projektu	Celkové způsobilé výdaje	Celkové výdaje	Způsobilé výdaje, ze kterých je stanovena dotace	Dotace celkem
1/2010	1	Jaroslav Bulva	SKALANSKÁ KRÁVA 2010 – Rekonstrukce objektů a pořízení technologií sloužících k chovu masného skotu	933 600	778 000	778 000	389 000
2/2010	8	Obec Kacanovy	Zastřešení a úprava povrchu venkovní terasy, obnova schodišť a vybudování dětského hřiště	595 167	499 306	499 306	449 375
3/2010	4	Luděk Láška	Vybavení ubytovacího zařízení, půjčovny kol a půjčovny sportovních potřeb	895 000	895 000	895 000	537 000
4/2010	8	TJ Sokol Mn. Hradiště	Dobudování venkovního areálu T. J. Sokol Mnichovo Hradiště	500 000	500 000	500 000	450 000
5/2010	8	Život na vsi, o. s.	ŽIJEME NA VSI 2010 – materiálně-technické zázemí pro spolkovou činnost	280 000	280 000	280 000	252 000
6/2010	4	Ing. Jana Lyerová	Sportovní jízďárna	495 540	412 950	412 950	247 770
7/2010	8	Město Sobotka	Modernizace a rekonstrukce sociálního zařízení zámku Humprecht a úprava veřejného prostranství	813 200	664 400	500 000	450 000
8/2010	2	M. S. B., v. o. s. Boseň	Stavba nového vytápění objektu provozovny dílen včetně zateplení	720 000	580 000	580 000	348 000
9/2010	6	Město Sobotka	Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v Novoměstské ulici ve městě Sobotka	167 150	150 500	150 500	135 450
10/2010	8	Obec Strážiště	Vybavení hasičské zbrojnice pro kulturně společenskou činnost	223 200	186 000	186 000	167 400
11/2010	8	TJ Sokol Sobotka	Sokolovna Sobotka – výměna oken a dveří II. etapa	500 000	500 000	500 000	450 000
12/2010	8	MS Libošovice	Vybavení sportovní střelnice a nákup techniky na údržbu střelnice	115 000	115 000	115 000	103 500
13/2010	8	SDH Klášter H. n. J.	Vybavení prostor SDH	307 700	307 700	307 700	276 930
14/2010	2	Robert Lopour	Modernizace truhlářské a tesařské výroby a obnova krytiny na střeše dílny	396 400	332 000	332 000	199 200
15/2010	8	SDH Vyskeř	SDH Vyskeř – obnova zázemí a vybavení pro spolkovou činnost	227 000	227 000	227 000	204 300
16/2010	2	Zdeňka Hofmannová	Výměna střešní krytiny na kancelářské budově, skladu a stodole	882 520	739 600	739 600	443 760
17/2010	8	OS FK Sedmihorky	Oplocení minihřiště ve sportovním areálu	500 000	500 000	500 000	450 000
18/2010	8	SDH Dneboh	Zkvalitnění zázemí na víceúčelovém hřišti Dneboh I. etapa	498 000	498 000	498 000	448 200
19/2010	6	Farnost Boseň	Kostel svatého Václava v Bosni – odvodnění kostela – okapy	119 446	119 446	119 446	107 501
20/2010	3	Dr. Eva Tomsová	Rozšíření a obnova součástí naučné stezky v ekocentru a PR Bažantnice u Loukova	1 364 977	1 364 977	1 364 977	1 364 977
21/2010	1	Jaroslav Šolc	Rekonstrukce střechy a vrat na objektu skladu krmiv a steliv	459 000	382 500	382 500	153 000

PIVOVAR KLÁŠTER

Pivovar Klášter je partnerem Obecně prospěšné společnosti pro Český ráj. Podporuje naši Místní akční skupinu na propagačních akcích, kterých se účastníme, nebo které sami pořádáme.

Pivovar Klášter dostal své jméno podle kláštera řádu Cisterciáků, který byl založen ve druhé polovině 12. století, nejspíš už v roce 1177. Velkolepý klášter tehdy patřil k nejvýznamnějším církevním objektům ve střední Evropě. Do dnešních dní se ovšem z kláštera, vystavěného ve stylu francouzské gotiky, zachovala pouze brána s překrásným portálem, která stojí na nádvoří současného pivovaru.

Cisterciácký klášter, kde nějakou dobu působil i Mistr Jan Hus, dobyli 30. dubna 1420 pomocí lsti husité a nenávratně ho vyplenili, včetně jeho bohaté knihovny, prý jedné z nejvýznamnějších na území Českého království. Klášter už od té doby nebyl nikdy obnoven.

Podle legendy přežil útok husitů jen opat a čtyři mniši, kterým se podařilo uprchnout tajnou chodbou na nedaleký hrad Bezděz. S sebou si prý odnesli část pokladu nevyčísitelné hodnoty, zbytek však museli nechat na místě a zasypali jej do jedné ze studní. Husité klášter po dobytí důkladně prohledali, ale marně, poklad jako by se propadl do země. Ani nikomu z novodobých hledačů se nevedlo lépe. Poklad tak dodnes čeká někde v hloubce pod pivovarem na svého nálezce.

Pivo začal jako první v Klášteře vařit Jiří Labouňský z Labouně, který si zde nechal vystavět renesanční zámek. Jeho pivovar vznikl v roce 1570. Nestál však na místě toho stávajícího nahoře na kopci, ale dole u jeho úpatí.

V roce 1612 kupuje panství majitel blízkého Mnichova Hradiště Václav Budovec z Budova. Ten byl jedním z 27 českých pánů popravených v roce 1621 po bitvě na Bílé Hoře na pražském Staroměstském náměstí, jeho majetek poté přešel do rukou Albrechta z Valdštejna. Rod Valdštejnů byl majitelem zdejšího panství i pivovaru až do roku 1945.

Začátek moderního pivovarnictví v Klášteře je spojen s rokem 1864. V tomto roce zde rod Valdštejnů nechal zbudovat jeden z nejmodernějších pivovarů své doby. Koncem 19. století patřil pivovar Klášter mezi sedm největších pivovarů v českých zemích. Budovy postavené před necelými 150 lety slouží výrobě piva dodnes.

Už od středověku vznikaly ve skále pod pivovarem téměř dvě desítky metrů hluboké sklepy, které posléze začaly sloužit pivovarské výrobě. Pivo v nich kvasí a dozrává dodnes. V části sklepních prostor se také nachází proslulá Restaurace Skála, kde se čepuje klášterské pivo.

Až do konce druhé světové války, kdy byl pivovar znárodněn, zde byli zaměstnáni tři zahradníci, kteří se mimo jiné starali i o několik skleníků. K vytápění této netradiční součásti pivovaru se používala pára a teplá voda, která byla odpadním produktem z pivovarské výroby. O Vánocích si tak zaměstnanci pravidelně odnášeli kromě své mzdy i čerstvou zeleninu.

Až do konce druhé světové války, kdy byl pivovar znárodněn, zde byli zaměstnáni tři zahradníci, kteří se mimo jiné starali i o několik skleníků. K vytápění této netradiční součásti pivovaru se používala pára a teplá voda, která byla odpadním produktem z pivovarské výroby. O Vánocích si tak zaměstnanci pravidelně odnášeli kromě své mzdy i čerstvou zeleninu.

Až do konce druhé světové války, kdy byl pivovar znárodněn, zde byli zaměstnáni tři zahradníci, kteří se mimo jiné starali i o několik skleníků. K vytápění této netradiční součásti pivovaru se používala pára a teplá voda, která byla odpadním produktem z pivovarské výroby. O Vánocích si tak zaměstnanci pravidelně odnášeli kromě své mzdy i čerstvou zeleninu.

Až do konce druhé světové války, kdy byl pivovar znárodněn, zde byli zaměstnáni tři zahradníci, kteří se mimo jiné starali i o několik skleníků. K vytápění této netradiční součásti pivovaru se používala pára a teplá voda, která byla odpadním produktem z pivovarské výroby. O Vánocích si tak zaměstnanci pravidelně odnášeli kromě své mzdy i čerstvou zeleninu.

Až do konce druhé světové války, kdy byl pivovar znárodněn, zde byli zaměstnáni tři zahradníci, kteří se mimo jiné starali i o několik skleníků. K vytápění této netradiční součásti pivovaru se používala pára a teplá voda, která byla odpadním produktem z pivovarské výroby. O Vánocích si tak zaměstnanci pravidelně odnášeli kromě své mzdy i čerstvou zeleninu.

Život na vsi je komplexní a dlouhodobý projekt, který vznikl a rozvíjí se v obci Vyskeř, na území MAS Český ráj a střední Pojizeří. Tento projekt sdružuje a prezentuje formou webových stránek několik podnikatelských subjektů a zároveň jedno občanské sdružení, které je podpůrnou organizační složkou pro realizaci společných projektů a akcí.

Činnost občanského sdružení ŽIVOT NA VSI je zaměřena na udržení, obnovu a zlepšování svéprávného, soběstačného, nezávislého a udržitelného života na venkově zvl. v oblasti Českého ráje.

Členové občanského sdružení jsou aktivní občané, kteří již několik let působí v oblasti kultury a sportu a podílejí se na organizaci společenských akcí obce Vyskeř. Za zajímavé je možno jmenovat například Masopust na Vyskři od r. 2005, Vyskeřská pouť v r. 2007, Rodeo ve Skalanech v r. 2009, Lukostřelecké závody ve Skalanech v r. 2010, řezbářské kurzy v Mladostově od r. 2006 aj.

Členové sdružení jsou také členy místních spolků – Divadelní spolek Jirásek v Olešnici, Lukostřelecký klub TJ Sokol Vyskeř, hudební skupina Funny Grass, ČK Vyskeř.

Projekt Život na vsi obsahuje také několik samostatně fungujících podnikatelských aktivit. Z hlediska cestovního ruchu projekt Život na vsi prezentuje:

- Dva ubytovací objekty venkovského typu – ubytování na statku u Obročnickových (8 lůžek) ve Skalanech a ubytování v samostatné chalupě Peluška (8 lůžek) v Mladostově.
- Dvě řemeslné dílny ve Skalanech – kožedělná výroba a hrnčírny, která je nositelkou značky Regionální produkt Českého ráje.
- Farmu ekologického zemědělství Skalanská kráva soukromého zemědělce Jaroslava Bulvy, která příležitostně nabízí chladené BIO hovězí maso, dýně, seno, hnůj a od roku 2010 i včelí med a též je nositelkou značky Regionální produkt Českého ráje.

Cílem projektu Život na vsi je hromadná propagace podnikatelských i neziskových subjektů a všestranná podpora rozvoje venkovského života v obci Vyskeř v Českém ráji.

Občanské sdružení Život na vsi v roce 2010 realizuje projekt s podporou MAS Český ráj a střední Pojizeří, jehož obsahem je zlepšení zázemí pro spolkovou činnost. V rámci projektu bude nakoupeno sportovní vybavení (lukostřelecké terče aj.), PC technika k prezentaci a organizování společenských akcí (dataprojektor, PC, hudební technika) a provedena drobná stavební úprava v sídle obč. sdružení.

Více o projektu na www.zivotnavsi.cz

Za o. s. Život na vsi, Mgr. Doubravka Fišerová

Co by bylo, kdyby bylo aneb povídání o Vesci u Sobotky

Vesec u Sobotky je jednou z nejmenších vesnic. Má pouze 25 čísel popisných. V současné době sice jen 26 stálých obyvatel, ale hodně chalupářů a hlavně dlouhou historií. V roce 1995 byla obec vyhlášena památkovou rezervací. Najdete zde zachovalý soubor roubených chalup „soboteckého typu“ a náves uspořádanou do „okrouhlíce“. Při procházce obcí se podrobněji seznámíte s její historií prostřednictvím deseti informačních tabulí. Zastavení návštěvníkům představí např. historii jednotlivých domů i památné Svaté Trojice, hasičský sbor, elektrifikaci obce či populární filmování.

Na úvod se zastavme u hasičského sboru. Byl založen v roce 1899. Od té doby stále pracuje, i když si přiznajme, že některá léta byla jeho aktivita větší, jindy zase horší. Je známé, že vesnice žije tehdy, když se všichni společně sejdou. Je jedno, zda je to při práci nebo zábavě. O to se tady právě hasiči starají. Je stále co vylepšovat. Každým rokem v létě pořádají setkání všech obyvatel vesnice včetně chalupářů. Zároveň proběhne cvičení s požární technikou (máme krásně opravené historické stříkačky). Členská schůze sboru je obohacena zastavením nad kronikou, nechybí pohoštění, pivo a příjemná zábava. Letošní listování v kronice pod názvem „Co by bylo, kdyby bylo“ bylo návratem do sedmdesátých let minulého století. Tehdy byla zpracována studie kolektivní rekreace v objektech lidové architektury ve Vesci. Investorem byl ONV Jičín. Celou akci řídil Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů. Pokračováním projektu byl návrh řešení ploch. Hlavní výkres obsahoval všechny objekty a jejich využití. Některé měly sloužit k rekreačnímu ubytování, jiné jako klubovny nebo ubytování jednotlivců. To bylo zpravidla v patře roubených statků. Neza-

pomnělo se ani na zájmovou a tělovýchovnou část, své místo našla i kultura. Plán počítal s hřišti na košíkovou, tenis, volejbal, minigolf i fotbal. Nechyběla atletická část – prostor pro skok vysoký a daleký. Rekreativním měl sloužit gymnastický sál a různé kutilské dílny. Pro ty se počítalo s využitím bývalých stodol a chlévů. Součástí celého zařízení bylo muzeum s expozicí lidové architektury, restaurace pro 200 osob, hospoda pro 60 osob, zahradní restaurace, prodejna a parkoviště pro 12 autobusů a 57 osobních aut. Okolo vsi byla navržena cesta s několika ohništi na táborák, aby rozveselení táborníci nerušili spáče. Pro rekreaty vyčerpané sportem a kutněním byla vyprojektována i sauna. Nad celým areálem měl bdít správce. Také se počítalo se zaměstanci, kteří měli dovoleno bydlet v objektech ve vsi ve dvou číslech popisných. Z místních obyvatel vesnice se plánovalo ponechat pouze majitele čp. 1, kteří zde sice nebydli trvale, ale jejich objekt už v té době sloužil k individuální rekreaci. Usedlost koupili po sedláku vystěhovaném v padesátých letech.

Je na první pohled jasné, že tak rozsáhlý projekt se neobejde bez hlubokých zásahů do dispozice všech staveb. Byly vytypovány objekty jak dřevěné tak i zděné určené k demolici a naopak se do vsi měly přenést některé nové dřevěné i zděné objekty. Tento velkolepý projekt byl zpracován v roce 1974.

Projekt byl tedy zpracován a odevzdán investorovi. A co dál? Začalo vyjednávání s jednotlivými majiteli usedlostí. V té době nastala generační výměna. Většinu chalup vlastnili staří lidé, děti se hrnuly do paneláků ve střediskových obcích nebo městech. Chalupaření a rekreace ve vesnicích se teprve rozjíždělo. Většina lidí si spíš postavila chatu, než by renovovala nějakou polorozpadlou roubenku na vesnici. Majitelé se pochopitelně bránili. Představa, že statek, který vlastnili několik generací má sloužit jako nějaká klubovna či ubytovna, byla nepřijatelná. Naštěstí stejně nepřijatelná byla i představa investora, že po podobném způsobu rekreace touží i ředitel či odboráři některého z velkých průmyslových podniků. Pro ně bylo daleko jednodušší postavit si rekreační zařízení pro zaměstnance „na zelené louce“ a nestarat se o to, kam vystěhují původní majitele, kteří byli odhodláni bránit se i soudní cestou. Pak tu byl i další problém. Dohlíželi na ně památkáři. Ke každému zásahu a stavbě bylo nutné mít jejich souhlas. Sám investor neměl dost peněz a navíc nedával záruku využití vybudovaných objektů. Vše bylo odloženo a nakonec to odnesl čas. Je dobře, že se podařilo zachránit vesnici s roubenkami tak, jak byly před sto, dvěma a více lety. Opět nám nastává výměna generací. V létě ožívá náves dětmi, teď už vnoučaty a pravnoučaty původních majitelů nebo i chalupářů. Po nevydařené plánované kolektivní rekreaci se začaly roubenky prodávat k rekreaci individuální a nebo je zdědili potomci majitelů. Někteří se vrátili a žijí zde natrvalo, jiní jen o víkendech. Všichni rukou společnou pečují o to, aby chalupy byly krásné, udržované a hlavně stále živé. Každý majitel si svého majetku váží.

O to víc mrzí, když si majetku neváží obec, zbavuje se ho a rozprodává. Stalo se tak v případě obecního domku. Byl postaven v roce 1915 na místě bývalé pastoušky a sloužil k ubytování obecních chudých. Později v něm byla knihovna, schůzovní místnost hasičů, úřadovna místního národního výboru, občanského výboru, naposledy sloužil jako klubovna mládeže. Při natáčení filmů si ho půjčovali filmaři. Má novou střechu, jinak volá po rekonstrukci. Stále slyšíme, nemáme peníze, není potřeba. Pravda, peněz není nikdy dost. Vesec je ale vesnická památková rezervace, v kraji jsou jen dvě. Existuje řada dotačních programů, ze kterých lze peníze získat. V posledních letech rozkvetlo spousta obcí, které nejsou tak unikátní památkou. Přesto mají svá kulturní centra, obyvatelé se mají kde scházet. Je trapné, přijedou-li turisté a ptají se kde si koupit pohlednici či nějaké povídání o Vesci. Chtějí si odvézt na památku drobný suvenýr, turistickou známku či kalendář. Hasiči spoléhají na smlouvu se „svatým Petrem“, který se snaží na společné posezení zajistit pěkné počasí. Zatím vše vycházelo, ale i on není všemocný.

Chyba je v tom, že Vesec nemá žádného člena v obecním zastupitelstvu. Při současném způsobu voleb má mizivou naději, že se tam někdo dostane. Získávání dotací není jednoduchou záležitostí, ale také to není věc nemožná. Chce to jen dobrou vůli, která mnohdy chybí. Proti prodeji obecního domku byla sepsána petice, kterou obec nepřijala s tím, že je pozdě a vše je rozhodnuto. Vážně i informovanost o rozhodnutích obecního úřadu.

Povídání o Vesci zaslouží optimističtější závěr. Přijďte se podívat, postůjte u veseckých zastavení. Budete-li chtít vědět více podrobných informací, zastavte se v čp. 15. Zde bydlí paní Marie Šimůnková, místní kronikářka. Ráda si s Vámi popovídá. Zajímavé informace včetně bohaté fotodokumentace naleznete na www.vesecusobotky.cz.

–mš–

PODSEMÍNSKÝ MLÝN

Od Nebákovského mlýna pokračujeme dále po červené turistické značce a zhruba po 1,5 kilometru dojdeme k Podsemínskému mlýnu.

Prvá zmínka o tomto mlýně je již v první polovině 16. století. V roce 1541 v Praze shořely zemské desky (zápisy o majetku panstva). Vladycký rod Semínů ze Semína, jejichž sídlem byla tvrz a ves Semín se nemohli prokázat jak přišli ke svému majetku. Proto Jan ze Semína dal roku 1544 do desek zemských zápis v němž uvádí, že své zboží po předcích nad paměť lidskou v pokojném držení a užívání měli. V zápisu se uvádí tvrz, dvůr a vesnice Semín, Želejov, Ktová, díl Hrdoňovic, Lhota celá s dvorem poplužním, mlýnem Podsemínem a podací kostelní v Ujezdě.

V roce 1558 prodali bratři Petr a Jindřich Semínové ze Semína statek Semín Jindřichu ze Smiřic a na Skalách za 1525 kop grošů pražských.

Před rokem 1770 byl majitelem mlýna jakýsi Šantroch. Podle tezeziánského katastru z roku 1754 měl mlýn dvě vodní kola a dvě stoupy. V červnu roku 1770 kupuje mlýn Franz Hlaváček za 1535 zlatých. V této době zde melou sedláci ze vsi Krčkovice, ze vsi Želejov čtyři sedláci a z rychty Čimyšlovské Jan Pelc. Po devíti letech mlýn zaplatil i s úroky (3128 zlatých). Dle soupisu poddaných panství Hruboskalského z roku 1783 ves Troskovice, Táchov, Jívina je uvedeno Franz Hlaváček mlynář Semínský 46 let, žena Barbora, děti Franz 13 let, Anna 8 let, Josef 5 let, Tereza 1 rok. (od Ještěda k Troskám roč. 1931)

V roce 1801 získal v dražbě mlýn Jan Franc, ale v téže roce ho prodal rychtáři z Hrdoňovic Josefu Horákovi za 7322 zlatých. V hotovosti složil 5515 zlatých. Po Horákovi, zde mlynařil Jan a František Chudinský od kterých koupil mlýn v roce 1804 František Michl, který vyženil syna Josefa Erbena, kterému mlýn předá až bude plnoletý (v této době nabyl člověk plnoletost ve 23 letech). Cena mlýna byla 14000 zlatých. Michl zaplatil 7870 zlatých v hotovosti.

V srpnu roku 1821 kupuje mlýn Franz Skála od Jakuba Javůrka toho času mlynáře Podsemínského za 16000 zlatých. Mlynář Skála přišel na Podsemín ze mlýna Doláneckého (Dolánky u Turnova), který je na Vazoveckém potoce z panství Hruborohozeckého. V roce 1809, když se rychtáři a písmák Dlaskovi narodil syn tak byl mlynář Skála jedním z jeho kmotrů. Kmotrovské a sousedské vztahy obou rodin byly však po čase zpřetrhány. Při rozvodnění Vazoveckého potoka se totiž často stávalo, že byla zaplavena Dlaskova pole nalézající se pod mlýnem. Z tohoto důvodu prosadil v roce 1821 písmák Dlask, který byl v této době rychtářem, aby byla udělána nová strouha a voda z ní svedena do Jizery a zmenšila tak riziko zaplavení přilehlých pozemků. Mlynář Skála se s ním dostal do sporu a musel „na poručení ouřadu“ pokácet všechny olše u staré jalové strouhy, neunesl svou porážku, mlýn prodal za 6 000 zlatých a koupil mlýn na Podsemíně.

Franz Skála byl členem cechu mlynářů v Železném Brodě po koupi mlýna na Podsemíně vstoupil v roce 1823 do mlynářského cechu v Turnově.

Rod mlynářů Skálů je velice starý a rozvětvený, na zmíněný dolánecký mlýn o jednom složení přišli již v roce 1755 ze mlýna ve Vazovicích, kde předtím mlynařili. Na Podsemíně se vystřídalo pět generací Skálů a mlynařili zde dlouhých 130 roků až do úředního završení v roce 1951.

V této době měl tento emphiteutický dominikální mlýn dvě složení tzv. staročeského typu a pilu. Mlýn poháněli tři vodní kola. Po-

vinností hruboskalské vrchnosti je udržovat hráz vrchnostenského rybníka, stavidlo a splav.

Povinností mlynáře je každých čtvrt roku platit nájem 22 zlatých a 37, 5 krejcaru, tj. ročně 90 zlatých a 30 krejcarů (1 zlatý = 60 krejcarů). Jako také dle vůle milostivé vrchnosti každoročně dva vepře na špek vykrmiti, kdyby se ale ke krmení nedali, tak za každého místo krmení dva zlatý, dohromady čtyři zlatý zaplatili. Za vykrmení jednoho indiána, kdyby se ale ke krmení nedal 48 krejcarů zaplatí. Od tak zvané špancedule 1 zlatý 30 krejcarů zaplatí.

Mlýn na Rovni

Nebákovský mlýn

Podsemínský mlýn

Další povinností je pro vrchnost, pány úředníky i pro dvorskou čeládku bez poplatku semletí a sešrotovati. Na vrchnostenský rybník Podsemínský vždy pozor dáti ve dne v noci, by se při vodách přívalových neb jakékoliv příhodě skrze mlynářovu neopatrnost žádná škoda nestala, kdyby se, ale dokázalo, že taková učiněná škoda skrze neopatrnost mlynáře byla pošla jako i kdyby chytání ryb neb raků v rybníce a v struhách buď skrze samého mlynáře neb mleče se provozovalo a dále vyšetřeno bylo, že by povolení k tomu od mlynáře se bylo dalo, neb takový přestupek s jeho vědomím se byl učinil, tak mlynář mimo určitého trestu k náhradě té škody přidržán bude, pročť takové chytání vesměs zamezovati, při dostižení toho přestupku mlynář zavázán bude, takového škůdce buďto k ouřadu zdejšímu udati, aneb jeho sem k zasloužilému trestu odeslati. V roce 1880 uzavřel mlynář smlouvu s mlynářem Nebákovským Josefem Ladislavem Brunčíkem o výši vody.

Před přestavbou na válcový mlýn po roce 1880 měl mlýn čtyři vodní kola. Jedno kolo na špicování druhé kolo na mletí, další kolo táhlo krupník a čtvrté pohánělo pilu. Kola prvního a druhého složení měla průměr 3,57 m, třetí kolo 3,125 m a kolo pily mělo průměr 3,27 m. Po této přestavbě měl mlýn pouze jedno kolo a byla zde instalována transmise, která poháněla celý mlýn. Pila byla zrušena.

Podle šetření z roku 1930 měl mlýn jedno vodní kolo na svrchní vodu, průtok vody byl 127 l za sekundu, spád byl 3,67 m maximální výkon byl 4,04 koňské síly.

Ke mlýnu patřilo 9,48 ha polnosti a lesa. V roce 1926 koupil mlynář Skála od hruboskalské vrchnosti rybník nade mlýnem za 6000 korun. Majitel velkostatku se rybníka rád zbavil, protože v červnu tohoto roku byla velká povodeň a hráz byla poškozena. Podobně byl nabídnut také rybník Nebákovský, ale mlynář ho nekoupil. Výměra rybníka je 3,20 ha. V roce 2006 byl tento rybník i Nebákovský velkým nákladem vyčištěn a zbaveny bahna. Byly opatřeny novým splavem.

Od nepaměti se ve mlýně pekli výborný chléb a pletenky, které koňský potah rozvážel dvakrát týdně do okolních vesnic. V roce 1930 byly schváleny nové hygienické předpisy. Pec byla roštová a měla výměru 5 m, dílna měřila 26 m. Do díže se vešlo 130 kg těsta. Denně se vyrobilo 240 kg chleba. K uskladnění chleba sloužil stojan.

V roce 1937 byl mlýn přestavěn do nynější podoby, bylo instalováno

váno dynamo. Ročně se ve mlýně mlelo asi 250 tun obilí. Ve mlýně bylo možno uskladnit 30 tun obilí. Po skončení druhé světové války, v roce 1947 mlynář Jaroslav Skála instaloval Francisovu turbínu, která měla hlnost 250 litrů za sekundu, spád 4,3 m a nejvyšší výkon 11,2 koňské síly.

Při výlovu rybníka v roce 1948 bylo pod úředním dohledem sloveno 345 kg kapra.

Nařízením ONV v Turnově z roku 1956 byl mlýn na Podsemíně určen jako rezervní kapacita. Musel se udržovat, ošetřovat zařízení, aby nepodléhalo rychlejší zkáze. Bylo zdůrazněno, že tato povinnost vyplývá ze zákona.

K Podsemínskému mlýnu se váže pověst, kterou ve své básni zpracoval sobotecký rodák František Věnceslav Jeřábek.

Podsemínský mlýn

Ten podsemínský mlýn, ten pustý, černý mlýn,
Jej žárlivě střeží okolních vrchů stín,
A z mdlého stromoví, jež líně kol se kývá,
Ten podsemínský mlýn, jak se tak smutně dívá!

A vzadu za mlýnem se dlouhý rybník stře,
Děsí tě, poutníče, ty osykové kře?
Ty osyky, jimiž si větry cestu klestí,
Nevíš, že vše tu kol nestálost lásky věstí!

Ten podsemínský mlýn, ten pustý, tmavý mlýn,
Ten s chloubou kdysi byl v okolním kraji jmín,
Neb poupě rozkošné tu kvetlo, krásná Lína,
Ač poupě, nazvaná již růže z Podsekána.

Udalo se ve Svazku obcí Střední Pojizeří

Na turistických trasách v obcích Středního Pojizeří bylo instalováno 11 odpočinkových míst s informačními tabulemi. Na tuto akci byla získána finanční podpora Středočeského kraje.

Svazek obcí provádí údržbu a opravy sokulptur, vytvořených v rámci sochařských setkání v minulých letech. V okolí obcí svazku je rozmístěno přes 50 uměleckých děl.

- Obecně prospěšná společnost pro Český ráj se zúčastnila 37. ročníku výstavy **Země živitelka v Českých Budějovicích** s již tradičním motto „Budoucnost českého zemědělství a českého venkova“. Tato výstava se za dobu své existence stala jednou z nejvýznamnějších zemědělských výstav v České republice. Zástupci naší MAS byli na stánku Královéhradeckého kraje v pavilonu R1 a na okolních plochách v sobotu 28. 8. a v neděli 29. 8. Podávali zde informace o LEADERu v našem regionu a o LEADERu v Královéhradeckém kraji. Poskytovali propagační materiály a vystavovali a prodávali místní regionální výrobky.
- Ve dnech 17. 9. a 18. 9. 2010 se Obecně prospěšná společnost pro Český ráj se zúčastnila **krajských dožíněk v Hradci Králové**, kde obsadila 2 stánky, ve kterých se předváděly a prodávaly místní regionální výrobky a poskytovaly informace o regionu a o naší činnosti.
- V týdnu od 20. 9. do 27. 9. proběhne již **druhá návštěva zástupců Obecně prospěšné společnosti pro Český ráj u našeho partnera v Itálii**. Programem návštěvy budou Geopark Český ráj a domlouvány konkrétní kroky a postup spolupráce v cestovním ruchu spojené s propagací místních produktů a výrobků. Hlavním motivem jednání ale bude vybudování infrastruktury geoparku Český ráj a předání zkušeností našim italským partnerům a tím napomoci, aby mohli požádat o zařazení Valle del Crocchio do sítě Geoparků UNESCO. Což ve společném projektu povede k vytvoření produktů vzájemné spolupráce na podporu rozvoje cestovního ruchu vázaného na ideu geoparku.

Chystá se

POSVÍCENSKÁ ZÁBAVA

sobota 16. 10. 2010

Kulturní dům v Kacanovech
pořádá SDH Kacanovy
hrají VESELÍ POZŮSTALÍ

32. ROČNÍK POCHODU ČESKÝM RÁJEM S KACANOVSKÝM SOKOLEM

sobota 23. 10. 2010

Kacanovy
pořádá Sokol Kacanovy

DIVADLO NA ŽIDLI

loutkové divadlo z Turnova

neděle 12. 12. 2010 od 10⁰⁰

Kulturní dům v Kacanovech

KONCERT

OPERA ADORATA

Operní árie a duety
z děl G. F. Händela, W. A. Mozarta a dalších.

MARTIN STROUHAL baryton
VERONIKA VILDMANOVÁ soprán
LEONA SALÁKOVÁ cembalo

Zámek Humprecht, Sobotka
24. září 2010 v 18:00 hod. Vstupné 120 Kč
Snížené 90 Kč

Koncert je pořádán
ve spolupráci
s Obecně prospěšnou
společností
pro Český ráj.

Kontakty

Kancelář OPS pro Český ráj – MAS Český ráj a Střední Pojizeří
Předměstská 286 (1. patro nad poštou), 507 43 Sobotka
tel.: 493 720 546, e-mail: opspcr@seznam.cz

Luděk Láska
ředitel OPS pro Český ráj a manažer MAS Český ráj a Střední Pojizeří
Holín 139, 506 01 Jičín
tel.: 602 104 700, fax: 493 535 043
e-mail: ludek.laska@cmail.cz, laska.ludek@seznam.cz

www.craj-ops.cz

Zpravodaj OPS pro Český ráj, číslo 1–2/2010

Vydává OPS pro Český ráj – MAS Český ráj a Střední Pojizeří
Předměstská 286, 507 43 Sobotka
Sestavila: Alena Pospíšilová
Fotografie: archiv OPS pro Český ráj – MAS Český ráj a Střední Pojizeří,
archiv *Gentiana*
Výroba: *Gentiana* Jilemnice

SPOLUFINANČOVÁNO EVROPSKOU UNÍ, EVROPSKÝM ZEMĚDĚLSKÝM FONDĚM
PRO ROZVOJ VENKOVA: EVROPA INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ